

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE 6

PROGRAM Słowa na start!

Uczniów obowiązują wiadomości i umiejętności nabyte w klasach IV i V (ocenę wyższą otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie wymagania ocen niższych – pozytywnych)

OCENA CELUJĄCA

Otrzymuje ją uczeń, którego wiedza znacznie wykracza poza obowiązujący program nauczania. Twórczo oraz samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania. Proponuje rozwiązania oryginalne, wykraczające poza materiał programowy. Jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne, cechują się dojrzałością myślenia. Nie powiela cudzych poglądów, potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości. Bierze udział w konkursach (literackich, ortograficznych, teatralnych lub innych); osiąga w nich sukcesy w szkole i poza szkołą. Podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach szkolnych. Prezentuje wysoki poziom merytoryczny oraz artystyczny.

OCENA BARDZO DOBRA

Wypowiedzi ustne i pisemne są poprawne pod względem stylistyczno-językowym, merytorycznym i logicznym. Potrafi samodzielnie wnioskować, myśleć logicznie. Biegłe posługuje się słownikami i encyklopedią. Samodzielnie sporządza notatki z lekcji, selekcjonuje materiał rzeczowy. Bezbłędnie pisze charakterystykę postaci, dziennik, podejmuje próbę redagowania charakterystyki porównawczej i autocharakterystyki; określa motywację czynów bohaterów, ocenia ich postępowanie. Opowiadania twórcze wzbogaca dialogami, elementami opisów, charakterystyki. Formułuje przesłanie wiersza, popierając wypowiedzi odpowiednim cytatem. Określa funkcję środków artystycznych poznanych w klasie IV i V. Ten sam tekst potrafi przedstawić w formie streszczenia lub opowiadania. Redaguje list do postaci literackiej, list otwarty do konkretnego adresata. Bezbłędnie pisze sprawozdanie ze spaceru, wycieczki, a w pracy poświęconej oglądanemu filmowi lub spektaklowi teatralnemu, podejmuje próby recenzji. Redaguje artykuł prasowy na podany temat. Rozumie i poprawnie posługuje się terminami z zakresu epiki, liryki, dramatu, nowych gatunków literackich (ballada, odmiany powieści, bajka). Redaguje notatkę lub wniosek z dyskusji. Projektuje folder reklamowy. Wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych. Potrafi wyjaśnić, od czego zależą formy odmiany rzeczownika. Odmienia zaimki. Wskazuje ich funkcję w zdaniu, uzasadnia zastosowanie skróconych form zaimków rzeczownych. Biegłe stopniuje przymiotniki i przysłówki, nazywa rodzaj stopniowania, pisze poprawnie „nie” z przymiotnikami w stopniu wyższym i najwyższym. Rozpoznaje różne typy liczebników, określa ich formy gramatyczne i funkcję w zdaniu; potrafi uzasadnić użycie danego typu liczebnika; odmienia trudniejsze liczebniki złożone. Stosuje w zdaniu rzeczownik w różnych funkcjach składniowych (podmiotu, dopełnienia, przydawki). Rozpoznaje zdanie z orzeczeniem imiennym, omawia jego budowę. Omawia, podając

przykłady, różne sposoby wyrażania orzeczenia oraz podmiotu, przydawki i dopełnienia. Przeprowadza klasyfikację wypowiedzeń, w tym zdań złożonych współrzędnie, rysuje ich wykresy. Przeprowadza analizę słotwórczą wyrazów pochodzących od wyrażen przyimkowych i od czasowników. Wskazuje przyrostek lub przedrostek jako formant w jednym wyrazie i jako składnik podstawy słotwórczej w innym. Podaje przykłady wyrażen z obocznymi tematami słotwórczymi. Tworzy wyrazy za pomocą różnych formantów. Poprawnie stosuje wszystkie znaki interpunkcyjne w wypowiedziach. Poprawnie zapisuje przedrostki np. roz-, bez-, wz-.

OCENA DOBRA

Czyta poprawnie, stosując zasady prawidłowej intonacji i akcentowania. Jego wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać jedynie nieliczne błędy ortograficzne, interpunkcyjne. Potrafi posługiwać się poznanymi formami wypowiedzi (przede wszystkim: opowiadanie twórcze z dialogiem, elementami opisu; charakterystyka z pogłębioną oceną postaci; sprawozdanie ze spektaklu teatralnego, filmu; kwestionariusz osobowy). Dobra znajomość tekstu pozwala mu na odtwórcze opowiadanie losów bohaterów, omówienie elementów świata przedstawionego. Poprawnie pisze plan ramowy i szczegółowy. Potrafi odróżnić tekst beletrystyczny od popularnonaukowego. Potrafi samodzielnie poprawić większość własnych błędów. Poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki; wie, czemu służy stopniowanie. Podaje przykłady różnych typów liczebników, odmienia liczebnik złożony i nieokreślony. Zastępuje różne części mowy odpowiednimi zaimkami. Na konkretnych przykładach omawia sposoby wyrażenia orzeczenia i podmiotu. Podaje przykłady zdań złożonych współrzędnie (łączenie bezspójnikowe i za pomocą spójników). Od podanego wyrazu podstawowego tworzy kilka wyrazów pochodnych, będących różnymi częściami mowy. Rozpoznaje wyraz pochodny, który może być podstawowym dla innego wyrazu. Tworzy wyrazy pochodne od wyrażenia przyimkowego i od czasownika. Wyjaśnia pisownię podanego wyrazu, odwołując się do wiadomości ze słotwórstwa. Poprawnie zapisuje wyrazy z „i”, „j” po spółgłoskach.

OCENA DOSTATECZNA

W wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega zasad poprawnościowych w zakresie budowy zdań, stosowania poznanego słownictwa i ortografii. W miarę samodzielnie potrafi posługiwać się poznanymi formami wypowiedzi (przede wszystkim: opowiadanie twórcze z dialogiem, elementami opisu; charakterystyka; sprawozdanie ze spektaklu teatralnego, filmu; kwestionariusz osobowy). Jego technika głośnego i cichego czytania pozwala na zrozumienie tekstu. Zna odmiany powieści. Wie, co to jest bajka. Umie wyróżnić podstawowe elementy świata przedstawionego. Odróżnia podmiot liryczny od bohatera utworu. Zna środki artystyczne poznane w klasie IV i V. Poprawia popełnione błędy językowe przy pomocy nauczyciela, gromadzi słownictwo na zadany temat. Wyróżnia w tekście czasowniki w formie osobowej i nieosobowej; określa formę fleksyjną czasowników. Określa funkcję czasowników w zdaniu. Odmienia podane rzeczowniki przez przypadki, oddziela temat od końcówki, wskazuje tematy oboczne. Rozpoznaje w zdaniu zaimki, przyimki, przymiotniki i liczebniki; potrafi rozpoznać ich związek z wyrazem określanym.

Stopniuje przymiotniki. Rozróżnia przymiotniki proste i złożone, wyrażenia przyimkowe. Na łatwych przykładach omawia sposób wyrażenia podmiotów. Rozpoznaje zdanie bezpodmiotowe. Nazywa w zdaniu części zdania (na prostszych przykładach). Układa zdania złożone z podanych zdań pojedynczych. Wśród zdań złożonych rozróżnia złożone podrzędnie i współrzędnie.

Rozróżnia zdrobnienia. Przeprowadza analizę słowotwórczą wyrazu, wskazuje podstawę słowotwórczą i formant. Nazywa typy formantów. Tworzy wyrazy pochodne za pomocą podanych formantów.

Poprawnie zapisuje liczebniki. Stosuje poprawny zapis „nie” z różnymi częściami mowy. Przenosi wyrazy zawierające przedrostek.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Ocenę tę otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności pozwalają na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadań o niewielkim stopniu trudności.

Jego technika czytania pozwala na zrozumienie tekstu. Wypowiedzi ustne świadczą o zrozumieniu analizowanego przez niego zagadnienia. W wypowiedziach pisemnych popełniane błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne nie przekreślają wartości pracy i wysiłku, jaki włożył w ich napisanie. Stopień opanowania przez niego wiadomości pozwala na wykonanie zadań typowych, o niewielkim stopniu trudności, samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela. Przy pomocy nauczyciela rozpoznaje części mowy i określa ich funkcję w zdaniu (na prostszych przykładach). Odróżnia zdania pojedyncze od złożonych i próbuje określać ich rodzaj. Łączy wyrazy w zespoły składniowe. Wymienia rodzaje zaimków i liczebników. Zestawia pary wyrazów podstawowych i pochodnych. Przeprowadza analizę słowotwórczą wyrazu o przejrzystej budowie – wskazuje podstawę słowotwórczą i formant. Nazywa typy formantów. Tworzy wyrazy pochodne za pomocą podanych formantów. Zna podstawowe zasady ortograficzne i interpunkcyjne.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Ocenę tę otrzymuje uczeń, który nie opanował podstawowych wiadomości w zakresie fleksji, składni, słownictwa, frazeologii, redagowania wypowiedzi oraz elementarnych wiadomości z zakresu budowy i analizy utworu literackiego przewidzianych podstawą programową. Nie opanował techniki głośnego i cichego czytania w sposób zadowalający. Jego wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym. W wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych, językowych, interpunkcyjnych. Nawet z pomocą nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności.